

บทบรรณาธิการ

Reading to Transgress: A Critical Opening to Pandemic Kairos¹

“ข้าพเจ้าวอนขอให้พวกเราทุกคนเปิดจิตใจและความคิดเพื่อให้เราสามารถรู้วาทะเกินกรอบที่วางไว้นั้นสิ่งใดที่ยอมรับได้ เพื่อให้เราสามารถคิดและทบทวน เพื่อให้เราสร้างวิสัยทัศน์ใหม่ ๆ ข้าพเจ้ายกย่องการสอนที่ช่วยให้เกิดการข้ามผ่าน–การเคลื่อนไหวนอกกรอบและฝ่าฝืนกรอบ เป็นการเคลื่อนไหวที่ทำให้การศึกษาเป็นกิจกรรมแห่งเสรีภาพ”

-- bell hooks, *Teaching to Transgress: Education as the Practice of Freedom*

“ไม่มีอะไรทำให้ฉันสุขใจมากไปกว่าจินตนาการว่ายีนโบลาออก” “ฉันนับวันนับคืนอยากให้หมดภาคศึกษาเร็ว ๆ” “การศึกษาระดับสูงของเราไม่ได้เตรียมให้เราพร้อมสำหรับเรื่องนี้” เสียงที่เปิดเผยอย่างตรงไปตรงมาเหล่านี้มาจากอาจารย์และผู้บริหารในสาขาวิชาศิลปศาสตร์ที่มากประสบการณ์และหลังผ่านการแพร่ระบาดของโควิด-19 มาแล้ว 21 เดือน เสียงเหล่านี้สะท้อนถึงประสบการณ์การทดสอบความมุ่งมั่นในการสอนและบริหารงานระหว่างการแพร่ระบาดของโรค ซึ่งจนถึงปัจจุบันมีผู้ติดเชื้อ 251,348,332 ราย และเสียชีวิต 5,071,757 ราย ทั่วโลก² (John Hopkins University School of Medicine, 2021) ในทำนองเดียวกัน นักศึกษาต้องเผชิญกับความเครียดและความปวดร้าวใจแบบใหม่ ซึ่งการศึกษาเมื่อเร็ว ๆ นี้ (Aslan, 2021; Maqableh & Alia, 2021) กล่าวว่าเกิดจากปัญหาเทคโนโลยี สุขภาพจิต แนวโน้มการทำงาน ความสมดุลในชีวิตและการเรียน และปัญหาในการใช้สมาธิ นักศึกษาปีสูงที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาคณะหนึ่งกล่าวว่าภาคเรียนนี้ “ชวนให้หมดกำลังใจ สับสน ไร้แรงบันดาลใจ เราจะพบกับปัญหาในการเรียน ปัญหาทางกายและทางใจ ... เราเมื่อยตาจากการอ่านหรือจ้องหน้าจอนาน ๆ เรายังรู้สึกขาดการเชื่อมต่อและขาดความสัมพันธ์กับผู้อื่น” (M. Chang, ผู้ให้สัมภาษณ์, 19 ตุลาคม 2564)³ ในบริบทที่กว้างขึ้น โควิด-19 ได้บ่อนทำลายสาธารณสุข สุขภาวะทางสังคม และเศรษฐกิจ ขัดขวางศักยภาพของประเทศกำลังพัฒนาและประเทศที่เผชิญกับวิกฤตด้านมนุษยธรรมก่อนเกิดการระบาด (WHO, 2021) ตามรายงานของคณะกรรมการการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียและแปซิฟิกขององค์การสหประชาชาติ

¹ แปลโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา วรรณสินธ์ เบล

² ข้อมูลเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2564

³ นามสมมติ

(Economic and Social Commission for Asia and the Pacific of United Nations)
“การแพร่ระบาดได้ลดโอกาสในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals – SDGs) ภายในปี 2030 ของกลุ่มประเทศพัฒนาน้อยที่สุดในเอเชียแปซิฟิก” (Nuruzzaman & Tatenno, 2021, p. 5) เมื่อพิจารณาถึงความซับซ้อนและความไม่แน่นอนต่าง ๆ ในสภาพการณ์ซึ่งเป็นผลจากการระบาดครั้งใหญ่ ศิลปศาสตร์ในฐานะสาขาวิชาและหน่วยงานคณะจำเป็นต้องไตร่ตรองและปรับเปลี่ยน วางและปรับวิสัยทัศน์เกี่ยวกับทัศนคติ สมมติฐาน ความคาดหวัง และการปฏิบัติ เพื่อให้ยุทธวิธีรับมือกับความท้าทายในปัจจุบันและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม/เศรษฐกิจที่ผุดขึ้นอันเป็นผลจากโควิด-19 ด้วยจุดมุ่งหมายนี้ ข้าพเจ้าจึงจัดทำวารสารศิลปศาสตร์ฉบับนี้ในหัวข้อ ชีวิตทางสังคมกับการสอนและการบริหารระหว่าง การระบาดใหญ่

หลากหลายมุมมองจากนานาชาติ: บทความทั้งเก้าฉบับในวารสารฉบับนี้

วารสารฉบับนี้ประกอบด้วย 9 บทความที่เขียนเป็นภาษาไทย อังกฤษ หรือจีน เพื่อสำรวจว่าเราจะได้อะไรจากการที่ COVID-19 เข้ามารบกวนการเรียน การศึกษาค้นคว้า การบริหาร และชีวิตสังคม และวิธีที่เราจะนำความรู้นั้นไปจุดประกายให้เกิดนวัตกรรมทางการสอน การบริหาร และสังคมวัฒนธรรม รวมทั้งการปรับเปลี่ยนเพื่อตอบสนองความซับซ้อนในโลกแห่งความปกติใหม่หลังโควิด-19 โลกที่อาจต้องทบทวนเกี่ยวกับทรัพยากร ความสัมพันธ์ทางสังคม โครงสร้างพื้นฐาน และที่อยู่อาศัยของเรา ทั้ง 9 บทความในวารสารฉบับนี้ พร้อมด้วยคำกล่าวนำพิเศษ โดย Jennifer Sano-Franchini และคำกล่าวตามโดย Elizabeth Wardle พยายามตอบคำถามสำคัญเหล่านี้ ผู้เขียนบทความที่ท่านกำลังจะได้อ่าน ทำงานและสอนในประเทศไทย จีน และสหรัฐอเมริกา ในสาขาวิชาเพศภาวะและเพศวิถี วรรณคดี การศึกษา ภาษาศาสตร์ ภาษาและวัฒนธรรมไทย การท่องเที่ยว ภูมิปัญญา และวิทยาศาสตร์ การเขียนและเทคนิคการสื่อสาร ดังนั้น วารสารศิลปศาสตร์ฉบับนี้จึงเป็นสหวิทยาการและนำเสนอมุมมอง บริบท และเนื้อหาจากนานาชาติ ทั้ง 9 บทความครอบคลุมประเด็นหลัก ๆ 5 ประเด็น ได้แก่ การสอนและการบริหาร วาทกรรมทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับโควิด-19 การท่องเที่ยวและบริการต้อนรับ การสื่อสารด้านสาธารณสุขและความปลอดภัย และผลกระทบของการระบาดใหญ่ต่อสาขาวิชาศิลปศาสตร์

บทความ 4 ชิ้นแรกกระตุ้นให้เราคิดทบทวนพฤติกรรมการสอนและการบริหารของเราใหม่ บทความแรก เรื่อง “Loving Students in the Time of Covid: a Dispatch from LGBT Studies”

โดย Gpat Patterson (สหรัฐอเมริกา)⁴ ทำให้เราตั้งคำถามกับสภาพที่เป็นอยู่ (status quo) การสอน ความคาดหวัง โครงสร้างรายวิชา และข้อกำหนดของสถาบันผ่านเลนส์ข้ามเพศ/เพศทางเลือก ผู้เขียนเสนอแนวทางเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง 7 ข้อ เพื่อช่วยให้เราผลจากการออกแบบ หลักสูตรแบบเดิม ๆ และแนวคิดที่บังคับให้อยู่ในกรอบที่จำกัดเพียงสองเพศ เน้นความเข้มแข็ง ในหมู่พลเมืองชายขอบ ประยุกต์เนื้อหาวิชาให้เข้ากับบริบทที่อยู่นอกเหนือความคาดหวัง หักล้างความคิดที่ว่าการศึกษาที่ดีคือการศึกษาที่ครอบคลุม และเสนอแนวคิดของความเสมอภาค และคุณภาพแทน กำจัดการลงโทษต่อต้านกระบวนทัศน์ที่ไร้สุข ส่งเสริมการสะท้อนตัวตน ผ่านการปริศนาวิถีชีวิตให้เป็นของตัวเอง และใช้ระบบการให้คะแนนด้วยความไว้วางใจ ความห่วงใย และความเคารพซึ่งกันและกัน Patterson เชื่อว่าการนำแนวทางเหล่านี้มาใช้ จะช่วยให้ค้นหาคำตอบอย่างมีวิจักษณ์ญาณว่าอะไรที่ทำให้การเรียนรู้และชีวิตน่าอยู่/ไม่น่าอยู่ น่าพอใจ/ไม่น่าพอใจในการสอนและชุมชนของเราในช่วงโควิด-19

บทความที่สองเนื้อหารับกับบทความแรก “การทบทวนปฏิบัติการทางการศึกษาและ บทบาทของครูอาจารย์ผ่านศาสตร์การสอนเชิงวิพากษ์แนวนิเวศบนฐานชุมชนท้องถิ่น: กรอบ แนวคิดเพื่อการปฏิรูปการศึกษาในระหว่างและหลังสถานการณ์โรคระบาด” โดยอมสิน จตุพร (ประเทศไทย) ผสมผสานข้อมูลเชิงลึกจากการเคลื่อนไหวเพื่อให้ความสำคัญแก่ชีวิตคนผิวดำ (Black Lives Matter) การเคลื่อนไหวที่มุ่งเน้นสิ่งแวดล้อม และการศึกษาเชิงวิพากษ์เพื่อพัฒนา กรอบการสอนแนวนิเวศซึ่งกระตุ้นการสอนเพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม แนวทางของอมสิน ส่งเสริมให้เราสอนผ่านการมีส่วนร่วมในชุมชน และพัฒนาการสะท้อนย้อนคิด (reflexivity) ความหลากหลาย และความยั่งยืนในแง่ของจิตวิญญาณของความยุติธรรมทางสังคมไปด้วย พร้อมกัน

บทความที่สาม เรื่อง “Human Rights during a Pandemic—Towards an Enabling Pedagogy” โดย Dinidu Karunanayake (สหรัฐอเมริกา) เสริมสองบทความแรกโดยเน้นสิทธิ มนุษยชนเป็นจุดสนใจหลักในการสอนมนุษยศาสตร์ Karunanayake นำแนวคิด “เรื่องเล่า เพิ่มศักยภาพ” (enabling fictions) ของ Joseph R. Slaughter เพื่อเสนอ “แนวปฏิบัติที่เพิ่ม ศักยภาพ” ซึ่งส่งเสริมความเห็นอกเห็นใจ สหวิทยาการ และองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยไม่ตอกย้ำการกีดกันทางสังคมและความสัมพันธ์เชิงอำนาจแบบมีลำดับชั้น แนวทางการสอน ที่เพิ่มศักยภาพซึ่ง Karunanayake เสนอใช้ในชั้นเรียนวรรณคดีเหมาะสมกับยุคสมัยอย่างยิ่ง เมื่อคำนึงถึงความท้าทายทางสังคมการเมือง/เศรษฐกิจ/วัฒนธรรมและความไม่แน่นอนระหว่าง การระบาดใหญ่

⁴ ในวารสารศิลปศาสตร์ฉบับนี้ ผู้เขียนสะกดคำว่า COVID หลายแบบ บ้างใช้อักษรตัวพิมพ์ใหญ่ ทั้งหมด บ้างไม่ใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ เราเคารพแบบที่ผู้เขียนแต่ละคนเลือกใช้

บทความที่สี่ เรื่อง “Leading and Teaching During Pandemic Uncertainties: Voices and Experience of Thai Liberal Arts Administrators-Instructors” โดยศิริรัตน์ ณ ระนอง (ประเทศไทย) เสนอภาพที่กว้างขึ้นเพื่อนำเสนอมุมมองของผู้บริหารสถาบันวิชาการเกี่ยวกับโอกาสและความยากลำบากในการบริหารมหาวิทยาลัยวิจัยของรัฐในประเทศไทย ผู้เขียนสัมภาษณ์ผู้บริหาร 10 คน เพื่อเผยให้เห็นว่าการขาดโครงสร้างพื้นฐานรองรับการเรียนออนไลน์ การถูกผลักดันให้เปลี่ยนไปสอนออนไลน์อย่างเร่งรีบ ความกังวลเกี่ยวกับสุขภาพจิต และปัญหาในการศึกษาต่อต่างประเทศและการฝึกงานนั้นได้กลายเป็นปัญหาเร่งด่วนสำหรับคณะผู้บริหารในช่วงที่มีการระบาดใหญ่อย่างไร ในขณะเดียวกัน ผู้บริหารในการศึกษาของศิริรัตน์ยังมองว่าการย้ายไปสู่การสอนออนไลน์เป็นโอกาสที่จะบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับหลักสูตรของตน ซึ่งอาจเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดความเป็นไปได้ในการเรียนรู้ทางไกลในอนาคต อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารบางคนมองว่านวัตกรรมทางเทคโนโลยีเป็นภัยต่อความมั่นคงในการทำงานของอาจารย์ จากข้อค้นพบ ศิริรัตน์เรียกร้องให้ผู้บริหารศิลปศาสตร์พัฒนานโยบายและแนวทางในการวางแผนเชิงสถาบันที่สร้างสรรค์ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่งยวด โดยที่นโยบายและแนวทางเหล่านี้ต้องก้าวข้ามกรอบความคิดที่แบ่งแยกใน/นอกวิทยาเขต ซึ่งเธอยืนยันว่าจำกัดนวัตกรรมและความคล่องตัวในการปรับเปลี่ยน

สามบทความถัดไปในวารสารวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวัฒนธรรมของรัฐเกี่ยวกับโควิด-19 ในสื่อการ์ตูนและสื่อบันเทิงของไทย เริ่มจากบทความที่ห้า “A Critical Discourse Analysis of Novel Coronavirus Reports in Thai Mainstream News Media” โดย Siqi Yao (ประเทศจีน) บทความภาษาจีนชิ้นนี้ศึกษาการเสนอภาพและการอภิปรายเกี่ยวกับโควิด-19 ในบทความข่าวของไทย 614 ชิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในไทยรัฐและมติชนรายสัปดาห์ Yao ใช้วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (critical discourse analysis) ของ Norman Fairclough และไวยากรณ์หน้าที่เชิงระบบ (systematic functional grammar) ของ Michael Halliday เป็นกรอบความคิดหลักในการเปิดเผยถึงความขัดแย้งทางสังคมระหว่างรัฐบาลกับพลเมืองไทยและเพื่อแสดงความเป็นจริงทางเศรษฐกิจและสังคมในชีวิตของคนไทยในการติดเชื้อระลอกแรกในปี 2020

บทความที่หก เรื่อง “วาทกรรม ‘โควิด 19’ ในการ์ตูนขายหัวเราะ ชุด ‘KnowCovid: รู้ทันโควิด’: สื่อเผยแพร่อุดมการณ์รัฐ” โดยสุพรรณษา ภักตริก (ประเทศไทย) ขยายความเข้าใจของเราเกี่ยวกับการสื่อสารของรัฐบาลไทยเกี่ยวกับข้อควรระวังด้านสุขภาพและความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ผู้เขียนวิเคราะห์วิธีที่ทางการใช้การ์ตูนเป็นสื่อประกาศบริการสาธารณะเพื่อให้ความรู้และชักชวนให้ประชาชนปฏิบัติตามความคิดริเริ่มและนโยบายด้านสุขภาพ สุพรรณษาใช้วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เป็นกรอบในการระบุกลวิธีทางภาษา 12 ประการที่ปรากฏในการ์ตูน ได้แก่ การเลือกคำศัพท์ รูปแบบวากยสัมพันธ์ อุปลักษณ์ บทสนทนา

โต้เถียง คำขวัญคล้องจอง การสันนิษฐานผ่านการดู ภาษาภาพ การเยาะเย้ย อติพจน์ ตอนจบหักมุม ตระกะผัดพลาด และการเชื่อมโยงประเด็นที่ไม่เกี่ยวข้อง เมื่อรวมกันแล้ว องค์ประกอบเหล่านี้สร้างและเผยแพร่คตินิยมที่สนับสนุนรัฐบาล

บทความต่อไป เรื่อง “เรียนรู้วิกฤตสาธารณสุขภัยโควิด-19: บันทึกอารมณ์และความคิด ผ่านการสืบสรรค์วรรณศิลป์ในบทเพลงไทยร่วมสมัย” โดยนิตยา แก้วคัลณา (ประเทศไทย) หันเหความสนใจของผู้อ่านเข้าสู่ดนตรีไทย บทความนี้ศึกษาว่าเพลงประเภทต่าง ๆ —พ็อบ ร็อค แรป คันทรี และอื่น ๆ— แสดงความรู้สึก ความกังวล และความต้องการของคนไทยอย่างไร ตรงไปตรงมาอย่างไร นิตยาใช้ทฤษฎีสืบสรรค์ (creative perpetuation) เพื่อแสดงให้เห็นว่า เพลงร่วมสมัยสะท้อนถึงความกลัว ความวิตกกังวล ความทุกข์ ความรัก ความหวัง ความเจ็บปวด ความสันโดษ ความโศกตรม ความเศร้า ความหดหู่ ความเกลียดชัง ความเบื่อหน่าย และอารมณ์ขัน โดยสรุป เพลงมีลักษณะคล้ายวาทกรรมคู่ ในแง่ที่สะท้อนและเบี่ยงเบนการมองโลก ในแง่ดีและการเก็บงำของคนไทย การวิพากษ์วิจารณ์และการยกย่อง ทำให้เพลงเหล่านี้เป็น บันทึกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของความรู้สึกสาธารณะและการต่อสู้ดิ้นรนระหว่างการระบาดใหญ่

บทความที่ 8 ดึงความสนใจของเราสู่การท่องเที่ยวซึ่งเป็นการค้าทุนเศรษฐกิจไทย “การยกระดับมาตรฐานปลอดภัยด้านสุขอนามัยการท่องเที่ยวที่พิกซุมชนวัฒนธรรมยั่งยืนหลัง สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในประเทศไทย” โดยดารณี อาจหาญ เกิดศิริ เจริญวิศาล และมนัสสินี บุญมีศรีสง่า (ประเทศไทย) นักวิจัยด้านการท่องเที่ยวและบริการต้อนรับ บทความนี้ สืบสวนว่าโฮมสเตย์ของไทยปรับตัวเข้ากับระเบียบรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและความปลอดภัย ของประชาชนอย่างไร จากการศึกษาเชิงคุณภาพที่ได้ข้อมูลจากผู้ประกอบการโฮมสเตย์ 16 ราย และเจ้าหน้าที่รัฐ 6 คน คณะผู้เขียนพบว่าการบริการต้อนรับตระหนักถึงความสำคัญของการบังคับใช้มาตรฐานสุขอนามัยที่เข้มงวด การปฏิบัติตามแนวทางด้านความปลอดภัยและการปฏิบัติงาน และการปรับระเบียบด้านความปลอดภัยและการเดินทาง เพื่อให้อยู่รอด รักษา กิจกรรมให้อยู่รอด เพิ่มความมั่นใจของผู้เข้าพัก และรักษาอุตสาหกรรมที่กำลังลำบากในปัจจุบัน

บทความสุดท้าย “การเผยแพร่และการเข้าถึงข้อมูลบริการสาธารณะของชาวไทยและ ชาวต่างชาติในประเทศญี่ปุ่นในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19: บทวิเคราะห์และ กระบวนการปฏิบัติเพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ” โดย สุวัจน์ เรืองศรี และสมเกียรติ เชวงกิจวัฒน์ พาเราไปประเทศญี่ปุ่น ที่หมายยอदनนิยมของคนไทย สุวัจน์ และสมเกียรติ (ประเทศไทย) ศึกษา 5 ช่องทางหลักที่รัฐบาลญี่ปุ่นใช้เผยแพร่ข้อมูลด้านสาธารณสุขและความปลอดภัยแก่ผู้ที่ไม่ใช่พลเมือง คณะผู้เขียนประเมินประสิทธิภาพและข้อจำกัดของช่องทาง เหล่านี้จากมุมมองของพลเมืองไทย 179 คน ผลการวิจัยเชิงคุณภาพของพวกเขาบ่งบอก

นัยสำคัญสำหรับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมเกี่ยวกับการป้องกันสุขภาพและบริการสาธารณะ สำหรับผู้เดินทางเข้าเมืองในช่วงการระบาดใหญ่

โดยรวมแล้ว บทความทั้ง 9 ฉบับนี้ พร้อมด้วยคำกล่าวนำและคำกล่าวตามที่นักเน้นให้ข้อมูลเชิงลึกหลากหลายมิติเกี่ยวกับการสอนและการบริหารที่ข้ามผ่านผ่านการเปลี่ยนแปลงความเป็นจริงทางวัฒนธรรมและสังคม การท่องเที่ยวและบริการต้อนรับ การสื่อสารสาธารณะ และความต้องการข้ามวัฒนธรรมในช่วงการระบาดใหญ่ของโควิด-19 ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ 9 บทความนี้ชักนำให้เกิดความคิดนอกกรอบที่มีประโยชน์อย่างไร บทความเหล่านี้บ่งบอกอะไรถึงความโน้มเอียงและความลึงเลของสาขาวิชาศิลปศาสตร์และแนวทางการสอนและการวิจัยของเรา และข้อพิจารณาเหล่านี้จะเพิ่มศักยภาพหรือขัดขวางสาขาวิชาและคณาจารย์ของเราโดยรวมอย่างไรในขณะที่เราก้าวเข้าสู่การระบาดใหญ่ระลอกใหม่ ข้าพเจ้าขอเชิญเราทุกคนให้พิจารณาคำถามเหล่านี้ขณะที่อ่านบทความในวารสารฉบับนี้ และข้าพเจ้าหวังว่าการใคร่ครวญถึงคำถามเหล่านี้จะกระตุ้นให้เราปรับกรอบความคิด ปรับแนวคิด ตั้งคำถามใหม่เกี่ยวกับข้อปฏิบัติที่เคยชิน และทบทวนข้อจำกัดหรือจุดบอดที่มาจากการอบรมหรือแนวความคิดจากสายวิชาของเรา ความไร้สมรรถนะที่ฝังแน่นและสมมติฐานเดิม ๆ ในชุมชนสถาบัน สาขาวิชา และชั้นเรียนของเรา ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นจากบทความทั้งเก้าฉบับอาจเป็นจุดเริ่มต้น (*topoi*) หรือแนวคิดที่ทรงพลังเพื่อกระตุ้นการประดิษฐ์และคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ในภาวะปกติใหม่นี้ ความอาจหาญและความมุ่งมั่นของเราที่จะริเริ่มจุดเริ่มต้นเหล่านี้ ไม่ว่าจะท้าทายหรือเปลี่ยนโลก คือสิ่งที่จะทำให้เกิดจังหวะสู่โอกาสผ่านยุคสมัยที่คับขันสำหรับ/ผ่านศิลปศาสตร์—ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

หมายเหตุเรื่องกระบวนการบรรณาธิการ: สู่หนบการตีพิมพ์ที่เสมอภาค

ในการทำหน้าที่บรรณาธิการวารสารที่มีหัวข้อเฉพาะฉบับนี้ ข้าพเจ้าตั้งใจให้สิ่งที่เราเลือกพิมพ์นั้นแตกต่างกันและกระบวนการคัดเลือกต้นฉบับครอบคลุมทุกกลุ่ม ข้าพเจ้าตระหนักว่าบ่อยครั้งที่กระบวนการพิจารณาบทความวิชาการอาจแฝงย้ำการเหยียดเชื้อชาติ การกีดกันทางเพศ การแบ่งชนชั้น และชาติพันธุ์นิยม ข้าพเจ้าจึงหาผู้พิจารณาบทความจากหลากหลายประเทศ เพศภาวะ เพศวิถี ตำแหน่งวิชาการ ด้วยหวังว่าการกระทำเช่นนี้จะไม่เพียงเพิ่มความลุ่มลึกในแง่ของมุมมองหลากหลายและขยายขอบเขตการมีส่วนร่วมในระดับนานาชาติของวารสารพหุภาษาฉบับนี้ แต่ข้าพเจ้ายังต้องการท้าทายโลกทัศน์ที่ยึดยุโรปเป็นศูนย์กลาง (Eurocentrism) ความเชื่อว่าความปกติมีเพียงสองเพศ (heteronormativity) และมุมมองที่จำกัดโดยภูมิประเทศหนึ่งใดโดยเฉพาะ (geographic insularity) ซึ่งมักจะซาบซึ้งเข้าสู่กระบวนการพิจารณาบทความ ภายใต้หน้ากากของ “ข้อเสีย” “คุณสมบัติ” “คุณภาพ” และ

“ความเป็นมืออาชีพ”⁵ หากกองบรรณาธิการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่ใส่ใจในสิ่งที่ข้าพเจ้าชี้ให้เห็น ข้าพเจ้าก็เกรงว่าการเผยแพร่ผลงานวิชาการจะยังคงเป็นพฤติกรรมที่ไม่เท่าเทียมทางวิชาการและอยู่ภายใต้การกดขี่จากการเมืองอ้างอิง (citation politics) (ดู Cagle et al., 2021) ข้าพเจ้าหวังว่าความพยายามของข้าพเจ้าอาจส่งเสริมให้บรรณาธิการที่นี้และที่อื่น ๆ สร้างเครือข่ายระหว่างประเทศที่แน่นแฟ้นขึ้น เพื่อให้กระบวนการบรรณาธิการ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับโลก สามารถกลายเป็นสิ่งที่ไม่มียุโรปเป็นศูนย์กลาง ไม่ให้ความสำคัญแก่เพศชายเหนือเพศหญิง ไม่ยึดว่าความปกติมีเพียงสองเพศ และ ไม่เลือกปฏิบัติต่อความบกพร่องทางร่างกาย

การสอนและการทำวิจัยเพื่อข้ามผ่านอีกครั้ง

เมื่อเริ่มปี 2022 อัตราการติดเชื้อและการเสียชีวิตจากโควิดไม่มีแนวโน้มว่าจะลดลง อนาคตของเราขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะก้าวไปข้างหน้าพร้อมกับความเข้าใจที่ดี เราต้องตั้งคำถามกับบรรทัดฐานที่เป็นปัญหาในชุมชน สถาบัน และชั้นเรียนของเราก่อนและระหว่างช่วงโควิด-19 และในขณะที่เดียวกันก็ทบทวนทัศนคติและความลึกลับของเราในฐานะคณะและสาขาวิชาทั้งในปัจจุบันและหลังโควิด ข้าพเจ้าหวังว่าบทความในวารสารฉบับนี้จะนำเราไปสู่จุดมุ่งหมายนั้น และที่สำคัญกว่านั้น คือจุดเริ่มต้นสู่มุมมองที่หลากหลาย (Escobar, 2021) ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจให้เราตระหนักว่าอีกสิ่งหนึ่งก็เป็นไปได้ และอีกสิ่งหนึ่งก็ใช้ได้จริง เราต้องการสิ่งที่ Wardle (2012) เรียกว่าทัศนคติที่พร้อมจัดการปัญหามากกว่าที่เคย กล่าวคือ ความสามารถในการตั้งคำถามเชิงวิพากษ์ว่า “จารีตในระบบการศึกษา...ส่งเสริมลักษณะใดลักษณะหนึ่งในปัจเจกบุคคล” หรือไม่ และแนวโน้ม “ที่นำไปสู่ความอยากรู้ การไตร่ตรอง การพิจารณาความเป็นไปได้ที่หลากหลาย ความเต็มใจที่จะมีส่วนร่วมในกระบวนการลองผิดลองถูกซ้ำ ๆ และสู่การรับรู้ว่ามีวิธีแก้ปัญหามากกว่าหนึ่งวิธีที่ ‘ได้ผล’” (Wardle, 2012, para. 1, p. 13) กล่าวคือ เราต้องเป็นผู้ข้ามพรมแดนมากกว่าเป็นผู้พิทักษ์⁶ เราต้องก้าวข้ามกรอบที่วางไว้ ดังที่ hooks (1994) เตือนเรา

⁵ ข้าพเจ้าไม่ต้องการเสนอแนะว่าความหลากหลายของกลุ่มผู้พิจารณาบทความหรือมุมมองเพียงอย่างเดียวเท่านั้นเพียงพอแล้ว แม้ว่ามีความสำคัญ แต่ยังคงจำเป็นต้องมีความพยายามที่แน่วแน่ยิ่งขึ้นในระดับจุลภาคและมหภาค

⁶ ในงานศึกษาพัฒนาการของผู้เรียนการเขียนจากระดับมัธยมปลายถึงมหาวิทยาลัย Mary Jo Reiff และ Anis Barwarshi (2011) ระบุถึงประเด็นสองประเภท ได้แก่ ผู้พิทักษ์พรมแดนกับผู้ก้าวข้ามพรมแดน กลุ่มแรกอ้างอิงความรู้ในอดีตและประยุกต์กับงานใหม่ ๆ ด้วยความมั่นใจโดยไม่ปรับเปลี่ยนอย่างสร้างสรรค์ ต่างกับกลุ่มที่สองซึ่ง “มีแนวโน้มที่จะตั้งคำถามสิ่งที่ตนรู้ และย่อยความรู้เป็นกลยุทธ์ที่ใช้ได้จริงแล้วประยุกต์รับกับวัตถุประสงค์อื่น” (Reiff & Barwarshi, 2011, p. 314).

ไว้อย่างมีวาทศิลป์ในหนังสือที่ทรงอิทธิพลของเธอ *Teaching to Transgress* จุดมุ่งหมายของการศึกษาศิลปศาสตร์ไม่ใช่เพื่อรักษาสภาพที่เป็นอยู่ ย้ำเน้นบรรทัดฐาน หรือปกป้องอำนาจนำแต่ควรเคลื่อนไหว “นอกกรอบและฝ่าฝืนกรอบ” (hooks, 1994, p. 12) เพื่อยอมรับว่าการข้ามฝ่าเป็นนวัตกรรมและเพิ่มความมีชีวิตชีวา ข้าพเจ้าหวังว่าวารสารศิลปศาสตร์ในหัวข้อพิเศษฉบับนี้จะเป็นแหล่งนำหล่อเลี้ยงที่นำไปสู่วิสัยทัศน์นั้น และการเปลี่ยนแปลงในท้ายที่สุด

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ ทองรินทร์ รองศาสตราจารย์ ดร.ดำรงค์ อุดุลยฤทธิกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทิมา อังคพณชกิจ นางสาวรัฐนันท์ วิจิตรภักดี พงศ์ และนางสาวจุฬารัตน์ พรหมรัตน์ สำหรับคำแนะนำและความช่วยเหลือตลอดกระบวนการบรรณาธิการ

ชานนท์ อัครธรรม
บรรณาธิการประจำฉบับ

เอกสารอ้างอิง

- Aslan, I. (2021). Evaluating wellbeing and worries of university students during COVID-19 Pandemic. *Journal of Economics and Administrative Science*, 35(1), 245-261.
- Cagle, L. E., Eble, M. F., Gonzales, L., Johnson, M. A., Johnson, N. R., Jones, N. N., Lane, L., Mckoy, T., Moore, K. R., Reynoso, R., Rose, E. J., Patterson, G., Sánchez, F., Shivers-McNair, A., Simmons, M., Stone, E. M., Tham, J., Walton, R., & Williams, M. F. (2021). *Anti-racist scholarly reviewing practices: A heuristic for editors, reviewers, and authors*. <https://tinyurl.com/reviewheuristic>
- Escobar, A. (2020). *Pluriversal politics: The real and the possible*. Duke University Press.
- hooks, b. (1994). *Teaching to transgress: Education as the practice of freedom*. Routledge.
- John Hopkins University School of Medicine. (2021, Nov. 11). *Coronavirus Resource Center*. <https://coronavirus.jhu.edu/>

- Maqableh, M., & Alia, M. (2021). Evaluation online learning of undergraduate students under lockdown amidst COVID-19 Pandemic: The online learning experience and students' satisfaction. *Children and Youth Services Review*, 128(c), 1-11. <https://doi.org/10.1016/j.chidyouth.2021.106160>
- Nuruzzaman, S., & Tateno, Y. (2021). COVID-19 pandemic and the Asia-Pacific LDCs: Impacts, challenges, gaps and way forward. *ESCAP Working Paper Series*, ESCAP/WP/12, 1-49.
- Reiff, M. J., & Bawarshi, A. (2011). Tracing Discursive Resources: How Students Use Prior Genre Knowledge to Negotiate New Writing Contexts in First-Year Composition. *Written Communication*, 28(3), 312–337. <https://doi.org/10.1177/0741088311410183>
- Wardle, E. (2012). Creative repurposing for expansive learning: Considering “problem-exploring” and “answer-getting” dispositions in individuals and fields. *Composition Forum*, 26(Fall 2012).

Editor's Introduction

Reading to Transgress: A Critical Opening to Pandemic Kairos

*"Urging all of us to open our minds and hearts so that we can know beyond the boundaries of what is acceptable, so that we can think and rethink, so that we can create new visions, I celebrate teaching that enables transgressions—a movement against and beyond boundaries. It is that movement which makes education **the practice of freedom**."*

-- bell hooks, *Teaching to Transgress: Education as the Practice of Freedom*

"Nothing provides me more pleasure than the fantasy of sending my resignation"; "I count down to the end of the semester every day"; "our graduate training did not prepare us for this." Expressed by seasoned liberal arts professors and administrators here and abroad twenty-one months into the COVID-19 outbreak, these candid voices reflect the virtue-testing experience of instruction and administration in the pandemic, which, to date, has infected 251,348,332 and killed 5,071,757 citizens worldwide¹ (John Hopkins University School of Medicine, 2021). Students, likewise, encountered novel stress and anguish, which according to recent studies (Aslan, 2021; Maqableh & Alia, 2021), stemmed from technological, mental health, employment outlook, school-life balance, and focus difficulties. As one graduating senior reflects on her semester: "[It's] demotivating, overwhelming, uninspiring. You will face hardship from studying, mental and physical. ... You have eye strain from reading or looking at a screen for a long time; you also feel a lack of connection and relationship with others" (M. Chang, personal communication, October 19, 2021).² More broadly, COVID-19 has undermined public health, social wellbeing, and the economy, hindering the potentials of developing nations and those facing humanitarian crises prior to the outbreak (WHO, 2021). According to the Economic and Social Commission for Asia and the Pacific of

¹ As of November 11, 2021

² Pseudonym

United the Nations, “[the] pandemic has dimmed prospects of Asia-Pacific LDCs [least developed countries] to realize the Sustainable Development Goals (SDGs) by 2030” (Nuruzzaman & Tateno, 2021, p. 5). Considering these disparate pandemic-induced complications and uncertainties ahead, it is crucial for liberal arts, as a discipline and faculty, to reflect and re-pivot, envision and re-vision its disposition, assumptions, expectations, and praxis in order to strategically address current challenges and emerging sociocultural/ economic transformations caused by COVID-19. It is with this aim that I launch this themed issue of the *Journal of Liberal Arts: social lives and instruction and administration during the pandemic*.

Cultivating Polyvocal International Perspectives: The Nine Essays in This Issue

Comprised of nine articles written in Thai, English, or Chinese, this issue of the *Journal* examines: What can we gain from how COVID-19 has disrupted instruction, studies, administration, and social lives, and how might we use that knowledge to inspire pedagogical, administrative, and sociocultural innovations and adjustments to meet the complexities of the new normal and post-COVID-19 world, a world that may require rethinking our resources, social relations, infrastructure, and habitus? The nine essays in this issue, along with a special foreword by Jennifer Sano-Franchini and afterword by Elizabeth Wardle, address these important questions. The authors of the essays you are about to read work and teach in different departments in Thailand, China, and the United States: gender and sexualities, literature, education, linguistics, Thai language and culture, tourism, Japanese studies, and rhetoric, writing, and technical communication. Thus, this issue of the *Journal* is interdisciplinary and inter/intranational in perspective, context, and content. Altogether, the nine essays cover five major issues: pedagogy and administration, cultural discourses about COVID-19, tourism and hospitality, public health and safety communication, and implications of the pandemic for liberal arts.

The first four essays encourage us to rethink our pedagogical and administrative praxis. The lead article, “Loving Students in the Time of Covid: a Dispatch from LGBT

Studies” by GPat Patterson (USA),³ challenges us to question status quo, teaching expectations, course structure, and institutional demands through a trans/queer lens. The author proposes a sevenfold disruptive heuristic to help us move away from traditional course design and hetero-oppressive approaches: accentuating resiliency among marginalized citizens, applying course content to unlikely contexts, debunking coverage with equality and quality, ridding punishment, resisting a no-joy paradigm, encouraging self-reflexivity through personalizing critical theory, and applying a grading system of trust, care, and mutual respect. Actualizing these heuristics, Patterson contends, will allow us to critically interrogate what makes learning and lives un/livable, un/lovable in our teaching and community during COVID-19.

The second article complements the first. Composed by Omsin Jatuporn (Thailand), “Recentering Educational Praxis and the Educator’s Role through Community-Based Eco-Critical Pedagogy: Toward a Transformative Paradigm During (and After) the Pandemic” integrates insights from Black Lives Matter, the environment-oriented movement, and critical education to advance an eco-critical pedagogy framework that motivates socially transformative teaching. Jatuporn’s approach encourages us to teach through community engagement and, in the process, develop reflexivity, diversity, and sustainability in the spirit of social justice.

The third essay, “Human Rights during a Pandemic—Towards an Enabling Pedagogy” by Dinidu Karunanayake (USA), adds to the first two pieces by centering human rights as a primary focus of humanities pedagogy. Karunanayake draws on Joseph R. Slaughter’s concept of “enabling fictions” to propose “enabling practices” that promote empathy, interdisciplinarity, and transformative composition without reinscribing marginalization and hierarchical power relations. The enabling pedagogy Karunanayake advocates for a literature classroom is particularly timely in light of sociopolitical/economic/cultural challenges and uncertainties during the pandemic.

The fourth essay, “Leading and Teaching During Pandemic Uncertainties: Voices and Experience of Thai Liberal Arts Administrators-Instructors” by Sirirat Na Ranong (Thailand), pans out to offer academic leaders’ perspectives about administrative

³ In this issue of the *Journal*, authors spell COVID differently. Some use all capitalized letters, while some do not. We respect their preference.

opportunities and difficulties at a Thai public research university. The author interviewed ten administrators to reveal how the lack of e-learning infrastructure, rushed transition to online teaching, worries about mental health, and study abroad and internship complications became pressing concerns for administration during the pandemic. Meanwhile, administrators in Na Ranong's study also perceive the move to online teaching as an opportunity to integrate technology into their courses, potentially inspiring future distance learning possibilities. Yet, some administrators see technological innovation as a threat to professors' job security. Based on her findings, Na Ranong calls for liberal arts administrators to develop critically innovative policies and approaches to institutional planning, ones that move beyond a bifurcated campus/off campus mindset, which, she contends, restricts innovations and flexibility.

Beginning with the fifth article, the next three essays in the *Journal* analyze cultural and public discourses about COVID-19 in Thai media, comics, and entertainment, starting with "A Critical Discourse Analysis of Novel Coronavirus Reports in Thai Mainstream News Media" by Siqi Yao (China). Written in Chinese, Yao investigates depictions and discussions of COVID-19 in 614 Thai news articles, specifically *Thairath* and *Matichon Weekly*. She uses Norman Fairclough's critical discourse analysis and Michael Halliday's systematic functional grammar as the primary lens to reveal social contradictions between the Thai government and citizens and to show the socioeconomic realities of Thai lives during the first wave of infection in 2020.

The sixth essay, "Discourses of "COVID-19" in *Kaihuaror's* KnowCovid Issue as Propagator of State Ideology" by Supansa Phaktaranikorn (Thailand), enlarges our understanding of the Thai government's communication about health precautions and public responsibilities. The author analyzes how the officials use comics as a public service announcement medium to educate and persuade citizens to comply with health initiatives and policies. Using critical discourse analysis as a lens, Phaktaranikorn identifies twelve discursive strategies at work in the comics: lexical selection, syntactic patterns, metaphor, retortion, rhyming slogans, presupposition via cartoons, visual language, mockery, hyperbole, unexpected ending, faulty step, and linking of irrelevant issues. Collectively, these elements construct and propagate ideologies to bolster the government.

Next, “Learning from the COVID-19 Crisis: Records of Thoughts and Emotions in Creative Perpetuation of Contemporary Thai Songs” by Nittaya Kaewkallana (Thailand) shifts readers’ focus to Thai music. This essay investigates how songs—pop rock, rap, country and so forth—candidly demonstrate Thais’ feelings, concerns, and needs. Drawing upon the theory of creative perpetuation, Kaewkallana shows that contemporary songs reflect fear, anxiety, distress, love, care, suffering, solitude, sorrow, sadness, dejection, hostility, boredom, and humor. In sum, songs resemble double discourses; they reflect and deflect Thai optimism and reservations, criticism and praise, making them an important cultural record of public sentiment and struggles during the pandemic.

The eighth essay pivots our attention toward tourism, the lifeline of the Thai economy. Written by Daranee Artham, Kaedsiri Jaroenwisan, and Manassinee Boonmeesrisa-nga (Thailand), who are tourism and hospitality studies researchers, “The Enhancement of Safety and Health Protocols for Sustainable Homestay Tourism After the COVID-19 Pandemic in Thailand” examines how Thai homestays are adapting to health and public safety protocols of the government. Through a qualitative study of sixteen homestay operators and six government officials, the authors discovered that hospitality services recognize the importance of enforcing strict hygiene standards, observing health safety and operational guidelines, and refining safety and travel protocols as tactics of self-preservation, business survival, enhancement of guests’ confidence, and sustainment of a currently struggling industry.

The final article, Suwat Ruangsri and Somkiat Chawengkijwanich’s “Issuance and Accessibility of Public Services Information for Thai Citizens and Foreigners in Japan During Covid-19: Analysis and Praxis for Effective Communication” takes us to Japan, a popular destination of Thais. Ruangsri and Chawengkijwanich (Thailand) investigate five main channels that the Japanese government employs to disseminate public health and safety information for non-citizens. The authors evaluate the efficacy and limitations of these channels from the standpoint of 179 Thai citizens. Their qualitative findings offer important implications for intercultural communication about health protection and public services for immigrants during the pandemic.

Collectively, the nine essays, along with the compelling foreword and afterword, provide rich, multidimensional insights about transformative teaching and administration,

cultural and social realities, tourism and hospitality, public communication and cross-cultural needs during the COVID-19 pandemic in Thailand and abroad. How might the nine articles be good to think with? What do they indicate about the propensity and disinclination of liberal arts disciplines and our approaches to teaching and research, and how might these considerations be enabling and disabling for our field and faculty at large as we move toward new phases of the pandemic? I invite all of us to consider these questions as we read the essays in this issue, and reflecting on these questions, I hope, will motivate us to re-frame, re-conceptualize, re-question our habituated praxis and interrogate trained incapacities and established assumptions in our community, institution, department, and classroom. The implications and takeaways of the nine essays can become powerful *topoi* or heuristics to prompt invention and reinvention in the new normal. Our audacity *and* commitment to take up these *topoi*, however challenging or disruptive, is what will yield kairotic potential for/through liberal arts—now and in the future.

A Note on the Editorial Process: A Call for Equitable Publishing Practice

In editing this themed issue, I aimed to make representations of what we print disparate and manuscript review inclusive. Mindful that the academic review processes can often reinscribe racism, sexism, rankism, and ethnocentrism, I sought reviewers from different countries of varied ethnicities, sexes, sexual orientations, and academic positions in hopes that doing so will not merely nuance heteroglossia and broaden international inclusivity of this multilingual journal, I want to specifically challenge Eurocentrism, heteronormativity, and geographic insularity that often tacitly infect the review process under the guise of “prestige,” “qualifications,” “quality,” and “professionalism.”⁴ When the editorial team and its stakeholders fail to heed what I am pointing out, academic publishing, I fear, will remain another exercise of academic inequity and oppressive citation politics (see Cagle et al., 2021). I hope my effort might encourage editors here

⁴ While pivotal, I do not want to imply here that diversification of reviewers or perspectives alone is sufficient. Many more tenacious micro and macro efforts to address structural inequality are imperative.

and elsewhere to forge stronger international networks so that the editorial process—local and global—can become more un-Eurocentric, un-patriarchal, un-heteronormative, and un-able bodied.

Teaching and Researching to Re-Transgress

As we begin 2022, COVID infection and fatality rates show no sign of receding. Our future hinges on our ability to be regressive-progressive; we must interrogate what's problematically normative in our community, institution, and classroom before *and* during COVID and at the same time, reconsider our disposition and reluctance as a faculty and field now *and* after COVID. I hope the essays in this issue pivot us toward that aim and more importantly, an opening toward a pluriversal outlook (Escobar, 2021), one that inspires us to recognize that another possible is possible, that another *another* is practical. We need more than ever what Wardle (2012) calls a problem-solving disposition: the ability to critically question how "the habitus of the educational systems...encourage[s] particular dispositions in individuals" and an incline "toward curiosity, reflection, consideration of multiple possibilities, a willingness to engage in a recursive process of trial and error, and toward a recognition that more than one solution can 'work'" (Wardle, 2012, para. 1, p. 13). That is, we must become more boundary crossers rather than guarders.⁵ We must transgress. As hooks (1994) eloquently reminds us in her influential book *Teaching to Transgress*, the aim of liberal arts education is not to maintain the status quo, reinscribe the usual, or guard what's hegemonic. Instead, it is to move "against and beyond boundaries" (hooks, 1994, p. 12). It is to embrace *transgression as innovation and rejuvenation*. It is my hope that this themed issue of *Journal of Liberal Arts* offers a nourishing reservoir toward that vision—and ultimately, transformation.

⁵ In their study of student writers' development from high school to college, Mary Jo Reiff and Anis Barwarshi (2011) identified two types of composers: boundary guarders and boundary crossers. The former is likely to draw on past knowledge and apply it to new tasks with certainty but without creative adaptation. The latter, in contrast, is "more likely to question their knowledge and to break this knowledge down into useful strategies and repurpose it" (Reiff & Barwarshi, 2011, p. 314).

Acknowledgements

I wish to thank Saneh Thongrin, Dumrong Adunyarittigun, Jantima Angkapanichkit, Ratthanan Vijitkrittapong, and Chularat Promrat for their guidance and assistance throughout the editorial process.

Chanon Adsanatham

Editor

References

- Aslan, I. (2021). Evaluating wellbeing and worries of university students during COVID-19 Pandemic. *Journal of Economics and Administrative Science*, 35(1), 245-261.
- Cagle, L. E., Eble, M. F., Gonzales, L., Johnson, M. A., Johnson, N. R., Jones, N. N., Lane, L., Mckoy, T., Moore, K. R., Reynoso, R., Rose, E. J., Patterson, G., Sánchez, F., Shivers-McNair, A., Simmons, M., Stone, E. M., Tham, J., Walton, R., & Williams, M. F. (2021). *Anti-racist scholarly reviewing practices: A heuristic for editors, reviewers, and authors*. <https://tinyurl.com/reviewheuristic>
- Escobar, A. (2020). *Pluriversal politics: The real and the possible*. Duke University Press.
- hooks, b. (1994). *Teaching to transgress: Education as the practice of freedom*. Routledge.
- John Hopkins University School of Medicine. (2021, Nov. 11). *Coronavirus Resource Center*. <https://coronavirus.jhu.edu/>
- Maqableh, M., & Alia, M. (2021). Evaluation online learning of undergraduate students under lockdown amidst COVID-19 Pandemic: The online learning experience and students' satisfaction. *Children and Youth Services Review*, 128(c), 1-11. <https://doi.org/10.1016/j.chilcyouth.2021.106160>
- Nuruzzaman, S., & Tateno, Y. (2021). COVID-19 pandemic and the Asia-Pacific LDCs: Impacts, challenges, gaps and way forward. *ESCAP Working Paper Series*, ESCAP/WP/12, 1-49.

- Reiff, M. J., & Bawarshi, A. (2011). Tracing Discursive Resources: How Students Use Prior Genre Knowledge to Negotiate New Writing Contexts in First-Year Composition. *Written Communication*, 28(3), 312–337. <https://doi.org/10.1177/0741088311410183>
- Wardle, E. (2012). Creative repurposing for expansive learning: Considering “problem-exploring” and “answer-getting” dispositions in individuals and fields. *Composition Forum*, 26(Fall 2012).